

Vastuivõtmissè kuupäev : 01/04/2026

Kohtuasi C-123/26***Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

23. veebruar 2026

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

10. detsember 2025

Apellant:

PRL

Vastustaja:

Tribunalul Ilfov

Põhikohtuasja ese

Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia) menetluses kohtuasjas nr 9422/3/2024 on apellatsioonkaebus, mille esitas PRL, kes on kaebaja esimeses kohtuastmes ja apellant apellatsiooniastmes, Tribunalul București-Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale (Bukaresti esimese astme kohtu töö- ja sotsiaalkindlustusajade kaheksas koda, Rumeenia) 25. juunil 2024 tsiviilasjas tehtud kohtuotsuse nr 4862 peale vastustaja Tribunalul Ilfovi (Ilfovi esimese astme kohus, Rumeenia) vastu ning mille esemeks on teatud küsimused.

Eelotsusetaotluse ese

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus käsitleb direktiivi 90/270/EMÜ artikli 9 lõike 4 tõlgendamist.

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

Eelotsuse küsimused

1. Kas nõukogu 29. mai 1990. aasta direktiivi 90/270/EMÜ kuvariga töötamise tervishoiu ja ohutuse miinimumnõuete kohta artikli 9 lõikega 4 on vastuolus seadusandlikud meetmed, millega kehtestatakse ülemmäär niisuguste vajalike kulude hüvitamisele, mille töötaja teeb selle direktiivi artikli 9 lõigetes 1, 2 ja 3 ette nähtud õiguste kasutamisel?

2. Kui selline ülemmäär on lubatud, siis kas see peab vastama silmaarsti läbivaatuse ja nägemisteravust korrigeerivate erivahendite ostmise keskmistele turuhindadele, nagu need on määratletud Euroopa Liidu Kohtu otsuses kohtuasjas C-392/21?

Viidatud õigusnormid

Riigisisese õiguse sätted

Valitsuse 9. augusti 2006. aasta otsus nr 1028/2006, mis käsitleb ohutuse ja tervishoiu miinimumnõudeid töös kuvaritega (Hotărârea Guvernului nr. 1028 din 9 august 2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă referitoare la utilizarea echipamentelor cu ecran de vizualizare), avaldatud Monitorul Oficial al României, I osa, nr 710, 18.8.2006 – selle õigusaktiga võeti üle direktiiv 90/270.

„Artikkel 12

Töötajatel on õigus asjakohasele silmade ja nägemise kontrollile, mille teeb vajaliku pädevusega isik:

- a) enne kuvariga töötama asumist, teenistusse asumisele eelneva arstliku kontrolli käigus;
- b) pärast seda regulaarsete ajavahemike järel;
- c) või kui töötajatel on nägemishäireid, mis võivad olla põhjustatud kuvariga töötamisest.

Artikkel 13

Töötajatel on õigus silmaarsti läbivaatusele, kui see on artiklis 12 nimetatud kontrolli tulemuste põhjal vajalik.

Artikkel 14

Kui artiklis 12 nimetatud kontrolli või artiklis 13 nimetatud läbivaatuse tulemusel ilmneb, et see on vajalik, ja kui tavapäraseid nägemisteravust korrigeerivaid

abivahendeid ei ole võimalik kasutada, tuleb töötajatele tagada asjaomase töö jaoks sobivad nägemisteravust korrigeerivad erivahendid.

Artikkel 15

Artiklite 12–14 alusel võetud meetmed ei tohi mingil juhul tuua töötajatele kaasa rahalisi kulusid.

Artikkel 16

Töötajate silmade ja nägemise kaitse võib tagada, mis puudutab sellega seotud kulusid, riikliku tervishoiusüsteemi raames vastavalt kehtivatele eeskirjadele“.

Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumeenia kassatsioonikohus) presidendi 26. märtsi 2024. aasta määrusega nr 128 (Ordinul n. 128) kehtestati prillide hüvitamise ülemmääraks 3000 Rumeenia leud, millest 2500 Rumeenia leud läätsede kohta ja 500 Rumeenia leud prilliraamide kohta. Arstliku läbivaatuse ja prillide valmistamiseks vajaliku tööjõu kuludele ülemmäär ei kehtestatud.

Valitsuse 23. mai 2024. aasta erakorraline määrus nr 53/2024, millega kehtestatakse meetmed töötajate tasustamiseks teatavates eelarvetevõetavates sektorites ja reguleeritakse teatavaid organisatsioonilisi aspekte (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2024 din 23 mai 2024 privind măsuri referitoare la salarizarea personalului din unele sectoare de activitate bugetară, precum și reglementarea unor aspecte organizatorice), avaldatud Monitorul Oficial al României, I osa, nr 484, 24.5.2024 (edaspidi „OUG nr 53/2024“).

„V artikkel

1. Alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast hüvitavad seaduse nr 319/2006 tööohutuse ja tervishoiu kohta [Legea securității și sănătății în muncă n. 319/2006], mida on hiljem muudetud ja täiendatud, sätete kohaselt riigiasutused ja institutsioonid, nagu need on määratletud seaduse nr 500/2002 riigi rahanduse kohta [Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice], mida on hiljem muudetud ja täiendatud, artikli 2 lõike 1 punktis 30, ning seaduse nr 273/2006 kohalike riigiasutuste rahanduse kohta [Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale], mida on hiljem muudetud ja täiendatud, artikli 2 lõike 1 punktis 39, olenemata rahastamis- ja alluvussüsteemist töötajatele, kes tavaliselt kasutavad ekraaniseadmeid tavapärasest tööajast märkimisväärse aja jooksul, nägemisteravust korrigeerivate erivahendite ostu kuni 500 Rumeenia leud inimese kohta.

2. Riigiasutuste ja institutsioonide töötajad saavad lõikes 1 nimetatud õigust kasutada silmaarsti läbivaatuse tulemuste põhjal, mis tõendavad, et töö tegemiseks on vaja kasutada nägemisteravust korrigeerivaid erivahendeid või vajaduse korral muuta läbivaatuse ajal kasutatavaid erivahendeid.

3. Lõigete 1 ja 2 rakenduseeskirjad kiidab heaks valitsus määrusega, töö- ja sotsiaalse solidaarsuse ministeeriumi ning rahandusministeeriumi ettepanekul“.

Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumeenia kassatsioonikohus) presidendi 18. juuni 2024. aasta määrus nr 253/ICCJ/18/2024 (Ordinul n. 253/ICCJ/18.6.2024) ja ringkiri 9/2024 (Circulara 9/2024), millega kohaldatakse OUG-s nr 53/2024 sätestatud 500 Rumeenia leu suurust ülemmäära.

Valitsuse 20. veebruari 2025. aasta otsus nr 64/2025, millega kiidetakse heaks [OUG nr 53/2024] V artikli lõigete 1 ja 2 sätete rakenduseeskirjad (Hotărârea Guvernului nr. 64/2025 din 20 februarie 2025 pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor articolului V alineatele (1) și (2) din [OUG nr. 53/2024]) – avaldatud Monitorul Oficial al României, I osa, nr 165, 25.2.2025.

„Artikkel 7

1. Tööandja poolt nägemisteravust korrigeerivate erivahendite hüvitamine põhineb töötervishoiuarsti soovitusel, mis antakse välja silmaarsti läbivaatuse tulemuste põhjal, mis tõendavad vajadust kasutada töötamiseks nägemisteravust korrigeerivaid erivahendeid, ning hüvitis võib katta kulud, mis töötajal tekivad seoses:

- a) töötajate vajadusega kasutada nägemisteravust korrigeerivaid erivahendeid esimest korda;
- b) vajadusega muuta töötajate kantavate nägemisteravust korrigeerivate erivahendite läätsede dioptrit;
- c) vajadusega vahetada raamid või läätsed välja tavalisest kasutamisest tingitud kulumise korral, kuid mitte varem kui üks aasta pärast eelmise hüvitamise kuupäeva.

2. Kui lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, hüvitab tööandja maksimaalselt 500 Rumeenia leu suuruse summa inimese kohta.

3. Kui nägemisteravust korrigeeriva erivahendi ostuhind, mida töötaja tõendab makset tõendavate dokumentidega, on väiksem kui 500 Rumeenia leud inimese kohta, hüvitab tööandja selle kulu.

Artikkel 8

Tõendavad dokumendid, mille alusel hüvitist makstakse, on järgmised:

- a) töötervishoiuarsti soovitus ja artiklis 7 osutatud silmaarsti läbivaatuse tulemused;
- b) ostuarve;
- c) pangaülekandega tehtud maksete maksukviitungid või kontoväljavõtted.

Artikkel 9

Artikli 3 punktis a määratletud tööandjad võivad vastu võtta haldusakte, et tagada käesolevate õigusnormide sätete kohaldamine“.

Liidu õiguse sätted

Euroopa Liidu põhiõiguste harta – artikli 31 lõige 1, artikkel 35, artikli 51 lõige 1 ning artikli 52 lõiked 1 ja 3

Nõukogu 29. mai 1990. aasta direktiiv 90/270/EMÜ kuvariga töötamise tervishoiu ja ohutuse miinimumnõuete kohta – artikkel 9

Asjakohane kohtupraktika

Rügisestest kohtute praktika

Curtea Constituțională a României (Rumeenia konstitutsioonikohus) 9. juuli 2020. aasta otsus nr 568 – selles otsuses kinnitas Curtea Constituțională, et seadus ei ole tagasiulatuv, kui see kõrvaldab varasema seaduse kehtivusajal tekkinud õigusliku olukorra tulevased tagajärjed, kuna sellistel juhtudel piirdub uus seadus varasema seaduse kehtima jätmisest keeldumisega ja reguleerib tegutsemisviisi pärast selle jõustumist, st selle kohaldamisalas.

Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drepti (Rumeenia kassatsioonikohus – Õigusküsimuste tõlgendamise ja lahendamise osakond, edaspidi „ÎCCJ“) kohtuotsused

ÎCCJ märgib *12. novembri 2018. aasta kohtuotsuses nr 80*, et muudetud seaduses sätestatud materiaalõigusnorm on praeguses õiguslikus olukorras kohaldatav, kuna see tuleneb uue tsiviilseaduse viivitamatu kohaldamise põhimõttest. Järelikult kohaldatakse seadust, mis kehtis kohtuvaidluse kohta tehtud otsuse kuupäeval, mitte seda, mis kehtis hagi esitamise kuupäeval.

7. juuni 2021. aasta kohtuotsus nr 46 – ÎCCJ otsustab, et põhimõtteliselt võib käesoleval juhul asuda seisukohale, et kuni kohus ei ole esitatud kaebuse kohta lõplikku otsust teinud, kohaldatakse vaidlusalusele õigussuhtele uut seadust, ilma et seda seadust saaks pidada tagasiulatuvaks.

Samamoodi kinnitatakse *9. mai 2022. aasta kohtuotsuses nr 26*, et seadusemuudatus, mis tehti pärast kohtusse pöördumist, on põhimõtteliselt kohaldatav ka kohtuasjade suhtes, mis on selle jõustumise kuupäeval kohtutes pooleli, sealhulgas apellatsioonistmes pooleli olevate kohtuasjade suhtes.

Samamoodi märgib kassatsioonikohus *26. mai 2025. aasta kohtuotsuses nr 212*, et kui õiguslik olukord, mida uute õigusnormide jõustumine mõjutab, on kujunemisjärgus, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus rakendama seaduse ajalise

kohaldamise põhimõtet, mida on kohtute praktikas ja kõrgeima kohtu praktikas juba mitu korda tõlgendatud.

Liikmesriigi kohtute praktika kohta märgib Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia), et mõned kohtud jõudsid tsiviilseaduse tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttele tuginedes järeldusele, et nägemisprillide (nägemisteravust korrigeerivad erivahendid) hüvitisel ei ole ülemmäära, samas kui teised kohaldasid kujunemisjärgus olevate õiguslike olukordade eripäradele tuginedes nägemisprillide hüvitamise ülemmäära.

Liidu kohtute praktika

Euroopa Kohtu 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105

Euroopa Kohtu 26. mai 2016. aasta kohtuotsus Județul Neamț ja Județul Bacău, C-260/14 ja C-261/14, ECLI:EU:C:2016:360, punktid 54–56

Euroopa Kohtu 25. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus VYSOČINA WIND a.s., C-181/20, EU:C: 2022: 51, punktid 47–49

Euroopa Kohtu 22. detsembri 2022. aasta kohtuotsus Inspectoratul General pentru Imigrări, C-392/21 (EU:C:2022:1020) – eelkõige punkt 56 ja resolutsioon

Rahvusvaheliste kohtute praktika

Euroopa Inimõiguste Kohtu (edaspidi „EIK“) väljakujunenud praktika kohaselt kuulub inimeste kokkupuude terviseriskidega nende kutsetegevuse käigus Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 8 kaitse alla, mis hõlmab isiku füüsilist ja vaimset puutumatust ning riigi positiivset kohustust luua ennetamiseks tõhus õigusraamistik.

Kohtuasjas Vilnes jt vs. Norra leidis EIK, et riigi positiivne kohustus hõlmab vajaliku teabe andmist ja meetmete võtmist, et töötajad saaksid hinnata riske oma tervisele ja elule, rõhutades, et „artikkel 8 paneb riigile kohustuse tagada juurdepääs olulisele teabele, mis võimaldab inimestel hinnata riske, mis võivad nende tervist ja elu ähvardada“ (punktid 234–236).

Samamoodi tuvastas [EIK] kohtuasjas Brincat jt vs. Malta muu hulgas EIÕK artikli 8 rikkumise, märkides, et riigi ametiasutused ei olnud täitnud oma positiivseid kohustusi, kuna nad ei võtnud teatavaid praktilisi meetmeid ega teavitanud töötajaid nende tööst tulenevatest tõsistest terviseohtudest. EIK leidis seega, et riik „ei võtnud vajalikke meetmeid, et tõhusalt kaitsta hagejaid nende tervist ja elu ähvardavate ohtude eest“ (punktid 101–104).

Asjaolude ja põhikohtuasja lühiülevaade

- 1 Hagiavaldusega, mis registreeriti 25. märtsil 2024 Tribunalul București Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale (Bukaresti esimese astme kohtu töö- ja sotsiaalkindlustusajade kaheksas koda, Rumeenia), palus hageja PRL võistlevas menetluses kostja Tribunalul Ilfoviga (Ilfovi esimese astme kohus, Rumeenia) mõista kostjalt välja 3713 Rumeenia leu suurune summa, mis vastab nägemisprillide maksumusele, mida kohandatakse tegeliku maksmise kuupäeva inflatsioonimäära alusel, ning kahjuhüvitis ja viivitusintress, mis vastab seadusjärgsele viivisele, mida arvutatakse alates õiguse tekkimise kuupäevast kuni tegeliku maksamiseni.
- 2 Apellant on olnud kohtunõunik 2011. aasta augustist ja töötab Tribunalul Ilfovis (Ilfovi esimese astme kohus, Rumeenia); tema igapäevane tegevus nõuab kuvari (arvutiekraani) pikaajalist kasutamist (rohkem kui 80% tööajast), mis on aja jooksul põhjustanud silmade väsimist ja nägemishäireid.
- 3 Silmaarst kirjutas pärast erakliinikus läbi viidud läbivaatust talle välja prilliretsepti, millel olid märgitud dioptrid. Alles nende prillide kandmisega, millest ta sõltub, kadusid tema nägemisraskused.
- 4 Pärast seda, kui appellant oli kirjeldanud nõutud summa maksmiseks astunud samme ja selle kohta halduskaebuse põhjendamiseks esitatud dokumente ning õigusnorme, mida ta peab käesolevas asjas asjakohaseks, viidates ka Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas C-392/21, väitis ta, et tal on õigus ostetud nägemisprillide täielikule hüvitamisele.
- 5 Tribunale di București (Bukaresti esimese astme kohus, Rumeenia) jättis 25. juuni 2024. aasta otsusega hagi põhjendamata tõttu rahuldamata. Ta leidis sisuliselt, et käesoleval juhul ei ole tõendatud, et apellandi tegevus seisnes töötamise kuvari/teleekraani ees, olenemata päevasest tundide arvust, ega ka see, et arstlik soovitus hõlmas niisuguse tegevusega seotud nägemishäirete korrigeerimist, mis hõlmas kuvarit, ning leidis samuti, et ostetud nägemisteravust korrigeeriva vahendi laad ei ole tõendatud. Kuigi esimese astme kohus ei tuginenud oma otsuses hüvitise ülemmäärale, meenutas ta seda aspekti, viidates asjakohastele riigisisestele ja Euroopa õigusaktidele.
- 6 Apellant esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia), eelotsusetaotluse esitanud kohtule, paludes apellatsioonkaebuse rahuldada ja muuta vaidlustatud kohtuotsust tervikuna nii, et hagi rahuldatakse, kohustades vastustajat talle tagasi maksta 3713 Rumeenia leu suurust summat, mis vastab nägemisprillide kogukulule, kohaldades inflatsiooniga kohandamist ja seadusjärgset viiviseintressi alates õiguse tekkimise kuupäevast kuni tegeliku tasumiseni.
- 7 Vastustaja maksis 25. oktoobril 2024 apellandile vaidluse esemeks oleva 3713 Rumeenia leu suuruse kogusumma asemel 3090 Rumeenia leud, mis vastab Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumeenia kassatsioonikohus) presidendi

26. märtsi 2024. aasta määrusega nr 128 kindlaks määratud maksimumsummale, mida kohaldatakse järgmiselt: läätsede eest maksimaalselt 2500 Rumeenia leud; raamide eest kuni 490 Rumeenia leud; prillide valmistamise eest kuni 100 Rumeenia leud.

- 8 Selles olukorras vähendas apellant enne esimest apellatsioonistme istungit oma nõuet 623 Rumeenia leuni (mis on tema algse nõude esemeks olnud 3713 Rumeenia leu suuruse summa ja makstud 3090 Rumeenia leu suuruse summa vahe), mida kohandati inflatsiooni ja seadusjärgse viiviseintressiga.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 9 Apellant märkis, et on selge, et ta ostis pärast silmaarsti tehtud läbivaatust viimase kindlaks määratud dioptritega nägemisprillid, mis kuuluvad „nägemisteravust korrigeerivate erivahendite“ kategooriasse, nagu Euroopa Kohus sedastas 22. detsembri 2022. aasta kohtuotsuses. Ta tugines direktiivi 90/270 artiklitele 9, 11 ja 12.
- 10 Vastustaja väidab, et ainult juhul, kui eriseadme andmise tingimused on täidetud, võib tööandja olla otseselt kohustatud seda summat tasuma. Käesoleval juhul ilmneb ostetud läätsede vajadus silmaarsti uuringust, mille viis läbi eriarst, kes leidis, et nägemist on vaja parandada, kuid mitte seoses kuvari ees tehtava tegevusega. Lisaks ei ole käesolevas asjas teada, kas nägemise parandamise vajadus tuleneb arvutite/teleekraanide ees töötamisest, kuna apellandi ülesanded ja seadmed, mida ta nende täitmiseks kasutab, ei ole teada. Selliste seadmete kasutamisel tuleb arvesse võtta vähemalt kahetunniseid katkematuid või peaaegu katkematuid ajavahemikke, üldjuhul iga päev. Samuti ei ole selge, millist tüüpi korrigeeriva vahendi apellant on ostnud, st kas tegemist on eriseadmega, mis on spetsiaalselt mõeldud kuvariga tehtava tegevusega seotud nägemishäirete korrigeerimiseks ja vältimiseks, või kas tegemist on tavalise korrigeeriva vahendiga ja kas sellest piisab.
- 11 Apellant leiab, et Euroopa Kohtu poole ei ole vaja pöörduda, kuna kuupäeval, mil ta esitas nägemisprillide eest tehtud kulutuste hüvitamise taotluse, st 21. detsembril 2023, ei olnud riigisisese õiguses ühtegi sätet silmaarsti läbivaatuse ja nägemisteravust korrigeerivate erivahendite, st nägemisprillide ostmise kulude hüvitamise teatava ülemmäära kohta.
- 12 Vastustaja leiab, et Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamine on vastuvõetamatu, kuna tema arvates ei puuduta esitatud küsimused üksnes liidu õiguse tõlgendamise, kehtivuse või kohaldamisega seotud probleeme, vaid riigisisese õiguse aspekte.

Eelotsusetaotluse põhjendused

- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et alates kuupäevast, mil apellandil taotletav õigus tekkis (15. detsember 2023, makse tegemise kuupäev), on vastu võetud mitu seadusandlikku akti. Esiteks ei olnud valitsuse otsuse nr 1028/2006 artiklis 15 kehtestatud hüvitise ülemmäära. See seadusandlik akt, mis oli ainus akt, millega Rumeenia direktiivi 90/270 sõnaselgelt üle võttis, oli kohaldatav nii avaliku kui ka erasektori töötajate suhtes.
- 14 Înalta Curte de Casație Justiție (Rumeenia kassatsioonikohus) presidendi 26. märtsi 2024. aasta määrusega nr 128 (Ordinul n. 128) kehtestati kohtutöötajate nägemisprillide kulude hüvitamise ülemmääraks 3000 Rumeenia leud. Sel kuupäeval ei olnud arstliku läbivaatuse ja prillide valmistamiseks vajaliku tööjõu kulude hüvitamisele endiselt kehtestatud ülemmäära, sealhulgas kohtutöötajate puhul.
- 15 Seejärel kehtestati OUG-ga nr 53/2024, mis on valitsuse otsusest nr 1028/2006 (Hotărârea Guvernului n. 1028/2006) juriidiliselt kõrgemalseisev õigusakt, avaliku sektori töötajatele nägemisteravust korrigeerivate erivahendite hüvitamise ülemmäär 500 Rumeenia leud (vähem kui 100 euro suurune summa). Praegu on määrusega nr 253/ICCJ/18.6.2024 (Ordinul n. 253/ICCJ/18.06.2024) ja ringkirjaga nr 9/2024 (Circulara 9/2024) kehtestatud sama ülemmäär kohtutöötajatele.
- 16 Kui õiguse kasutamise ulatus, tingimused või kord sõltuvad õigusaktidest, mis on vastu võetud pärast selle õiguse tekkimist, loetakse, et õiguslik olukord on kujunemisjärgus. Rumeenia siduvas kohtupraktikas on sätestatud selged eeskirjad sellistes olukordades kohaldatava tsiviilõiguse kohta. Sellest kohtupraktikast tuleneb, et kui õiguslik olukord on kujunemisjärgus ja seda mõjutab uute õigusnormide jõustumine, kohaldatakse seadust, mis kehtis kohtuvaidluse lahendamise kuupäeval, mitte õigust, mis kehtis hagi esitamise kuupäeval.
- 17 Kujunemisjärgus tsiviilõigusliku olukorra mõiste üldist määratlust ei ole Euroopa Kohtu praktikas välja töötatud. Euroopa Kohus on aga kohtuasjades, mis käsitlevad liidu õigusnormide ajalist kohaldamist, korduvalt sedastanud, et õiguslikke olukordi, mis ei ole õigusnormi jõustumise kuupäevaks veel lõppenud, ei saa eirata ja nende suhtes võib kohaldada uut õigusnormi, kui puuduvad üleminekunormid või Euroopa Liidu erinormid. Kohtuasjades C-260/14 ja C-261/14 (punktid 54–56) ning C-181/20 (punktid 47–49) rõhutas Euroopa Kohus, et kuigi uus seadus kehtib ainult tulevikus, kohaldatakse seda ka varasema õigusakti kehtivusajal tekkinud olukorra tulevikus avalduvate tagajärgede suhtes, kui ei ole sätestatud teisiti.
- 18 Seejärel tekib küsimus, kas asjakohase liidu õigusaktiga (direktiiv 90/270/EMÜ, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses Inspectoratul General pentru imigrare), on vastuolus ülemmäära sätestamine,

mis põhikohtuasjas kehtestati ja mida hiljem vähendati menetluse ajal vastu võetud ja väljastatud seadusandlike või haldusaktidega.

- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et vastus sellele küsimusele sõltub tingimata Euroopa Kohtu hinnangust selle kohta, kas hartas sätestatud õigused on direktiiviga 90/270 reguleeritavas valdkonnas kohaldatavad või mitte.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ei kohaldata Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt hartast tulenevaid õigusi automaatselt, vaid üksnes teatavatel tingimustel, eelkõige juhul, kui liikmesriigid tegutsevad liidu õiguse kohaldamisalas (harta artikli 51 lõige 1). Sellega seoses tasub meenutada Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-617/10 Åkerberg Fransson.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas direktiivi 90/270 artikli 9 lõikega 4 on vastuolus seadusandlikud meetmed, millega kehtestatakse ülemmäär niisuguste vajalike kulude hüvitamisele, mis töötajal on tekkinud nimetatud direktiivi artikli 9 lõigetes 1, 2 ja 3 ette nähtud õiguste kasutamisel. Ta leiab, et see ülemmäär võib mõjutada harta artikli 31 lõikes 1 ja artiklis 35 ette nähtud õiguste kasutamist, mistõttu on vaja selgitada, kas selline piirang on kooskõlas töötajate õiguste kaitset käsitlevate Euroopa nõuetega ning harta artikli 52 lõike 1 nõuetega.
- 22 Lisaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus juhul, kui selline ülemmäär on lubatud, teada, kas see peab vastama silmaarsti läbivaatuse ja nägemisteravust korrigeerivate erivahendite ostmisega seotud keskmistele turuhindadele, kuna selgelt madala ülemmäära kehtestamine, mis ei vasta turu üldteada tegelikkusele, võib seada kahtluse alla õiguse kui sellise olemasolu.